

ТОШКЕНТ ХАЖИКАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАХАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕХНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАХАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 116

21

И Ю Л Ъ ЧОРШАНБА 1954 ЙИЛ

ВАХОСИ 20 ТИВИН.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида (1-нчи бет). Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан қутиб олайлик (1-нчи бет). Пахтачиликни механизациялаш юзасидан Бутуниттифоқ хажғаш (2-нчи бет). Четэл спорт делегациялари шарафига қабул (2-нчи бет). СОВЕТ ҚУРИЛИШИ. Ш. Қузанбоев. — Чиноз район ижроия комитетининг нотўғри раҳбарлик иш услуби ҳақида (2-нчи бет). Июльнинг ғанимат кунларидан фойдаланиб, ғўза парварлигини янада қучайтирайлик! (3-нчи бет).

СССР Ташқи ишлар министрлигида (3-нчи бет). Қўчиб юрчи илмий-станцияда (3-нчи бет). ГДРнинг тошқиндан зарар қўрган аҳолисиغا Совет Иттифоқининг ёрдами (3-нчи бет). Остан Длуцкий. — Ҳаққ Польшасининг ўн йиллиги (3 ва 4-нчи бетлар). Уртоқ Н. А. Булганининг Варшавага келиши (4-нчи бет). Карлови Вардаги халқаро кинофестивальда (4-нчи бет). Жанва кенгаши теварагида (4-нчи бет). Совет кемалярининг Стокгольмда бўлишига доир (4-нчи бет).

Маҳаллий советларнинг доимий комиссиялари

Бизнинг улут Совет мамлакатимиз янги кудратли юксалиш йўлидан олға томон бормоқда. Ишчилар, колхозчи деҳқонлар, интеллигенция ва барча совет халқлари Коммунистик партия ва Совет ҳукумати томонидан қўйилган улутвор вазифаларни амалга ошириш учун аър ғайрат ва матонат билан курашмоқдалар. КПСС Марказий Комитетининг сентябрь, февраль-март ва июнь Пленумлари қишлоқ хўжалигини кескин ривожлантириб юбориш тадбирларини бирма-бир белгилаб берди ва бу йўлда партия ҳамда совет органларининг олдинга бир қатор муҳим вазифаларни қўйди. Бу вазифаларни бажариш учун социалистик хўжалиқимизда мажбул бўлган катта имкониятлардан фойдаланиш, давлат ва хўжалик органларининг иштини узлуksиз яхшилаб бориш ва тақомиллаштириш зарур. Меҳнаткашлар депутатларининг маҳаллий советларнинг доимий комиссиялари ва ижроия комитетлари билан биргаликда қишлоқ хўжалигини янада ривожлантириш тўғрисида қўйилган вазифаларни амалга ошириш учун кураш қишлоқ советларининг азмаларига катта ишларни юклайди. Қишлоқ советлари колхозлар томонидан хўжалик вазифаларининг барча соҳаларда бажарилишига эришишлари керак. Бу вазифани амалга оширишда қишлоқ Советига унинг қишлоқ хўжалик доимий комиссияси яридан ёрдам бериши зарур.

Қишлоқ хўжалик комиссиялари мавсумнинг айнаи шу пайтда, пахтадан мўл ҳосил етиштириш масаласи ҳал этилаётган шу кунларда ўз ишларини янада юксак даражага кўтариб, ҳосилни оширишга, колхоз ва совхозларда меҳнат ташкил этиш ва меҳнат ишқозинини мустақамлашга эришишлари керак. Меҳнаткашлар депутатларининг район советлари доимий комиссиялари ишдаги расмийликни тез кунда барҳам беришлари, юз бераётган камчиликларни дарҳол тўлатишлари керак. Қишлоқ Советларининг йириклаштирилиши доимий комиссияларга раҳбарлигини қучайтириш ва уларнинг ишларига ёрдам бериш тўғрисида талаб этилади. Комиссияларнинг расмисини, раисининг ўринбосарлари, секретарьлари ва аъзолари билан семинарлар ўтказиб туриш, уларнинг иш тақрибасини оммалаштириш, қабул қилинган қарорларнинг ижросини текширишда доимий комиссияларнинг фаолиятини ошириш—район ижроия комитетларининг олдинга турган муҳим вазифалардан биридир. Доимий комиссияларнинг иштини шундай уюштириш керакки, у ҳақиқатда омма билан боғланган ҳолда иш қўрилган ташкилотчи ва Советлар олдинга турган барча хўжалик вазифаларни бажаришда амалий ёрдам бериладиган ижтимоий куч бўлиб қолсин. Доимий комиссиялар ҳаммаёт Советнинг топширувини қутиб ўтирмай, кўпинча ўз ташаббус билан ҳам иш қилиши керак. Текшириш натижасини тезда йўқотишга қаратилган тадбирларини амалга ошириш ва бу ишга жамоат активини ҳамда мутахассисларни кенг қўламада жалб этишга доимий комиссиялар яхши эътибор беришлари керак. Район, шаҳар ва қишлоқ советлари ўз фаолиятларида тегишли доимий комиссияларни четлаб ўтиш ва уларни оғасизлаштириш каби ҳодисаларга мўлдоз бўлиб қўймасликлари, турли масалаларни ҳал этишда доимий комиссияларнинг ҳартомондама жалб этишлари ва уларнинг тақрибларини ҳисобга олиб иш қўришлари шарт. Маҳаллий советларнинг кучи, улар ишдаги муваффақиятларининг белгиси партия раҳбарлиқидир. Шунинг учун партия раҳбарлари район партия комитетлари советларга яридан туриб ёрдам беришлари керак. Совет ташкилотларининг иштини шу куннинг талаби даражасига кўтариш—партия ташкилотларининг жаанговар вазифасидир.

Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллигини муносиб меҳнат совғалари билан қутиб олайлик



Янгийўл 2 МТСда трактор бригадаларининг иш жойларини кўрсатиб туриш алоҳида карта ишланган. МТС диспетчери трактор бригадаларининг иш жойларини шу картадан аниқ билиб туради. Суратда: МТС диспетчери комсомол аъзосу Валентина Березовская трактор бригадаларининг янги иш жойларига белги қўймоқда.

И. ДУШИН ФОТОСИ (ЎзТАГ фотохроникаси).

Пландан ташқари маҳсулот

Янгийўл шаҳар саноат корхоналарининг коллективлари яримйиллик ишлабчиқариш программасини ошириб бажардилар. Пландан ташқари қолғанича 121 тонна ғўза ва колбаса маҳсулотлари, 283 миң банка консерва, 220 миң сўмлик пойфазал, кўп миқдорда озиқ-овиқат ва техника моллари ҳамда курилиш материаллари ишлабчиқардилар. Шаҳар корхоналари ўртасида Ўзбекистон ССР 30 йиллиги шарафига башланган социалистик мусобақа янги бетди. Шу кунларда консерва заводи айниқса яхши ишламоқда. Корхонанинг мева ва сабзавот цехлари набақчи ишлари, маринровка қилинган қарам, ўрик ва олға компотлари тайёрламоқда. Завод июль ойи топшириши ҳисобидан 29 миң банка ҳархил консерва тайёрлаб жойларга жўнатди. Газ заводининг коллективи июль ойи планини 183 процент бажариб, содуқ ичимликлар ишлаб чиқаруши корхоналар орасида биринчилигини олди. Завод июль ойида иш унумини янада оширди. Учинчи кварталнинг дастлабки 9 кунда савдо шохобчаларига пландан ташқари 3 миң бутунлақ лимонад жўборди.



Ўзбекистон ССР Фанлар Академиясининг Қишлоқ хўжалик институтида олималар Мичуриннинг вегетатив дургайлаш методи асосида пахтанинг «АН-2» навини чиқардилар. Суратда: Қишлоқ хўжалик фанлари кандидати, Ўзбекистон ССР Фанлар Академиясининг корреспондент аъзосу С. Солиқов (чапда) ва қишлоқ хўжалик институтининг илмий ходими С. Мираҳмедов ўртоқлар тажриба майдонида ғўзаларни қузатмоқдалар. Л. Портер фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Универсалчи Исмоил Бозоров ўз мажбуриятини ошириб бажарди

АНГОР ҚИШЛОҚ («Тошкент ҳақиқати» муҳбиридан). «Ленин йўли» колхозида хизмат қилаётган Ўртачирчиқ районидagi 1-нчи МТСнинг тракторчилари Ўзбекистон ССР 30 йиллиги юбилейи шарафига бошланган социалистик мусобақига қўшилиб, ўз азмаларига олган мажбуриятларини ошириб бажариш учун курашмоқдалар. Пахтакорлар механизаторларини янада ҳурматлайдилар. Пахтакор бригада ва эволюция тракторчилар билан ҳамкорликда ишлаётган колхозчилар июль ойи даимида ҳамма майдондаги ғўзани ялпи ҳосил олдириш учун курашиб, яхши натижаларга эришадиганлар. Колхозда янги ўлаштирилган ерларда, ўрта бўзда мўл ҳосил етиштирилмоқда. Ююри ҳосилни озиқ бонлигини Дўстбой ота Қўшимов завоеси ҳаммага намуна бўлмоқда. Ҳозир бу ерда ғўзани чеканка қилишга киришилди. Колхозчиларнинг мана шу муваффақиятларга эришишларида универсалчи ўртоқ Бозоровнинг катта ҳиссаси бор. Ўртасаройи механизаторлар қақ-

ринига жавобан бу моҳир универсалчи мавсумда 1000 гектар майдондаги ғўзани ишлаб бериш мажбуриятини олган эди. У бошқараётган «универсал» тимчаси ишлайди. Ҳарбир эгалини сифатли ва муҳур, нормал кенгликда култивация қилди. Социалистик мусобақадa илгорлик учун курашган ўртоқ Исмоил Бозоров ўз социалистик мажбуриятини ошириб бажарди. 13 июльда 1098 гектар ағил майдонини култивация қилиб берди. У, мавсум охиригача яна 250 гектар ердаги ғўза майдонини ишлаб бериш мажбуриятини олди. СУЗ машинаси билан ишлаган универсалчи Асияр Олимқудов ўз устига олган мажбуриятини бажариб, кўпинча 180 гектар ерин ишлаб бериш учун курашмоқда. Пахтакор колхозчилар билан механизаторлар ҳамкорлиги янада мустақамлашмоқда. Бу ерда тажрибанорлар, мутахассислар ва механизаторлар ҳамкорлик билан ғўзани тўла ҳосил олдириш учун курашиб, республикамиз 30 йиллиги юбилейига муносиб совга тайёрламоқдалар.

Чеканка намунали ўтказилмоқда

Чиноз районидagi Сталин номи колхоз аъзолари июль ойида ғўза парварлигини муваффақият билан ўтказишга қарор қилиб, шу кунларда ғайрат билан меҳнат қилмоқдалар. Пахтакорлар ва механизаторлар ўзаро мусобақалашиб ишлаб, ғўзани ююри сифатли парварши қилаётганлар ва унинг ерда мўлдатларда ҳосил қилинишига эришмоқдалар. Бригадалар ўртасидаги мусобақадa ўртоқ С. Бон бошлиқ бригада олдинда кетаётди. Бригаданинг 68 гектар ердаги ғўзани бирденсиза барқ уриб ўсмоқда. Ҳозир ҳар тўп экинда 13—14 таздан ҳосил шокси бор. Шунингдек, ўртоқ Т.

Бўриев бошлиқ бригадада ҳам дала ишлари намунали ўтказилмоқда. Колхознинг бу илгор бригадалари барча агро-техника қондаларини тўла амалга оширишлари. Ҳосил шокси етарли миқдорда бўлган ланчалардаги ғўзалар тажрибали колхозчилар томонидан чеканка қилинмоқда. Барча ишларини муваффақият билан ўтказиб, гектаридан 40 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олган яна шу бригадаларнинг аъзолари чеканкани белгилаган мўддатда ююри сифатли қишқ ўтказиш учун курашаётганлар. М. ЮСУПОВ.

Экскаваторчиларнинг ғайрати

КПСС Марказий Комитети июнь Пленумининг тарихий қарорига жавобан Сирдарё район машина экскаватор станцияси коллективи меҳнат унумини тобора оширишмоқдалар. Экскаваторчилар Миразқул ерларнинг мелиоратив аҳволини яхшилаш йўли билан экин майдонларини кенгайтириб Сирдарё ва Верхне-волдинск район пахтакорларига катта ёрдам беришмоқдалар. Улар Верхне-волдинск районидagi Шўрўзақ массивида катта ҳажмдаги ишларни бажардилар. Бу ерда биринчи катта шўр ва савот сузи юза бўлган ерлар мелиоратив ишдан тартибга солинди. Ёил бонда коммунист Галиченко ва Строев ўртоқлар бошлиқ икки бригада бу ерда янги коллекторлар қузишга киришган эдилар. Бригада бошлиғи коммунист Ўртоқ Галиченко ва Строевлар техникадан тўғри ва унумли фойдаланишда, меҳнат унумини оширишда машиналарга яхши раҳбарлик қилдилар. Улар машиналарни тез-тез техника қаровидан ўтказиб, уларнинг доим бехўтоҳ ишлашини таъмин этдилар. Ёил бонданроқ икки бригада ўртасида социалистик мусобақа шартномаси тузилди ва мусобақа шартларининг сақарилиши системаси

равнида текширилиб борилади. Натижада бу ҳар икки бригада ҳам нормани ортириб билиб олди, катта ютуқларга эришдилар. Галиченко бошлиқ бригададаги машинист Комаров билан Струнинлар фидоворона меҳнат қилиб, суена топшириши ҳардоим ортириб бажардилар. Бригада йиллик ер ишлари планини мўддат билан 6 ой илгари—1 июлда 103 процент қилиб бажарди. Бригада машинистлари 6 ойда 60 миң кубометр ўрниге 122 миң кубометр ер ишини олд этдилар. Шунингдек, ўртоқ Строев бошлиқ бригадаларнинг машинистлари ҳам ўз мусобақадан ортирилган қўшимасини учун курашмоқдалар. Бу бригада экскаваторчилари ҳам 6 ойлик планини 160 процент бажардилар. Станциянинг бульдожерчи Строев Сменов ҳам машинадан унумли фойдаланиб катта ютуққа эришмоқда. У 6 ойда ер текислаш йиллик планини 105 процент бажарди. Машина экскаватор станциясининг коллективи йиллик ер ишлари планини мўддатидан ағча илгари—СССР Конституцияси кунги 5 декабрьга бажариш мажбуриятини олдилар. Э. РАҲМОНОВ.

Социалистик мусобақа илғорлари

Тошкент шаҳар совети ижроия комитети ва шаҳар партия комитетининг бюроси шаҳар корхоналари ўртасидаги социалистик мусобақанинг 1954 йил 2 кварталдаги натижаларини яқунлади. Иттифоқ ва иттифоқ-республика аҳамиятига эга бўлган корхоналар ўртасидаги социалистик мусобақадa «Ташсельмаш» заводи директори О. Галиченко, партия ташкилотининг секретари Тудаклов, бош инженер Винокуров, касабa союзи завод комитетининг раиси Неметров, колхозчи ташкилотининг секретари Сотибодилов ўртоқлар гўлиб чиқди. Завод янги маҳсулот ишлабчиқариш планини 109,9 процент, товар маҳсулот ишлабчиқариш планини 113,3 процент бажарди. Меҳнат унуми 4,3 процент қўшди. Маҳсулот таннархи 104 процент намайитрилди. Завод коллективи маҳсулот таннархини кенг қўламада янгиб этишга доимий комиссиялар яхши эътибор беришлари керак. Район, шаҳар ва қишлоқ советлари ўз фаолиятларида тегишли доимий комиссияларни четлаб ўтиш ва уларни оғасизлаштириш каби ҳодисаларга мўлдоз бўлиб қўймасликлари, турли масалаларни ҳал этишда доимий комиссияларнинг ҳартомондама жалб этишлари ва уларнинг тақрибларини ҳисобга олиб иш қўришлари шарт. Маҳаллий советларнинг кучи, улар ишдаги муваффақиятларининг белгиси партия раҳбарлиқидир. Шунинг учун партия раҳбарлари район партия комитетлари советларга яридан туриб ёрдам беришлари керак. Совет ташкилотларининг иштини шу куннинг талаби даражасига кўтариш—партия ташкилотларининг жаанговар вазифасидир.

Машинасозларнинг социалистик шаҳарчаси

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати халқимизнинг турмуш даражасини янада яхшилаш, шаҳарларимизни обод ва кўркам қилиш тўғрисида ҳамма гаҳмқўриқ қилиб келмоқдалар. Илгари Отчовор деб аталган таъир ердан нобат Тошкентнинг чеканка бир ююри ҳозир танб оммавий даражада ўзгарган. Бу ерда машинасозларнинг кўркам ва обод социалистик шаҳарчаси қунибга келган. Кейинги 3—4 йил ичида шаҳарчада 13 та янги ўй-йўл бинолари қурилди. Ҳарбир 300 га яқин хонадан иборат бу биноларда СССР машинасозлиқ саноати министрлигига қарашли «Инструменталь» заводининг ишчилари, хизматчилари ва инженер-техник ходимлари фаровон ҳаёт кечирмоқдалар. Шаҳарчада меҳнаткашларга маданий-маиший хизмат қўришга ағча мусабасаларнинг сони ҳам йил сайин ортиб бормоқда. Қилин кино-театр, спорт майдончаси, бирнеча олин-театр ва санат моллари мағазинлари, олов бўлим меҳнаткашларга намунали хизмат қилмоқда. Шаҳарчада янги болалар боғчаси ва яли қурилган. Уларда 200 дан ортиқ бола тарбияланмоқда. Машинасозларнинг социалистик шаҳарчаси кундан-кунга обод ва кўркам бўлиб бормоқда. Х. ЖАЛИЛОВ.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети СССР Министрлар Советининг қарорига мувофиқ, Ўзбекистон мактабларида ўқил ва қиз болаларни биргаликда ўқитишнинг жорий қилиш тўғрисида қарор қабул қилди. Тошкент, Термиз, Қарши, Бухоро, Андижон, Самарқанд, Фарғона, Қўқон, Ўрғанж, Ленинк, Наманган ва Марғилон шаҳарларида ҳамда Ўзбекистон ССРнинг бошқа шаҳарларида ўқил ва қиз болаларни биргаликда ўқитиш 1954—1955 ўқув йилидан бошлаб жорий қилинади. Ўрлар ва қизлар мактабларидаги ўқучиларни биргаликда ўқитиш 1 сифдан

Ўзбекистон ССР Министрлар Советида

IX сифдага амалга оширилади. (IX сифдан ҳам шу ҳисобга кирди). Келгуси ўқув йилида ўқичи сифлар бирлаштирилади. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, област ижроия комитетлари ва Тошкент шаҳар ижроия комитети азмалга халқ маорифи органларининг ўқил ва қиз болаларни биргаликда ўқитишнинг жорий қилиш бонлиги бўлган ишларини алоҳида контроль остига олиш, нақабларда ўқитиш ишларини яхшилаш ва ўқичиларнинг иттиқозини мустақамлашда уларга зарур ёрдам бериш мажбуриятини юклайди. (ЎзТАГ).

„СССР Ҳарбий-Денгиз флоти“ виставкаси

Мамлакатимиз СССР Ҳарбий-Денгиз флоти кунига тайёрланмоқда. Шаҳарларда, қишлоқларда, ҳарбий қисмларда доқладлар, суҳбатлар ва лекциялар ўтказилмоқда, ҳарбий денгизчилар билан учрашувлар ташкил қилинмоқда. 18 июлда Москвада «СССР Ҳарбий-Денгиз флоти» виставкаси очилди. Виставкани Марказий ҳарбий-денгиз музейи ташкил қилди. Совет Армиясининг М. В. Фрунзе номидаги Марказий ўйи паркиннинг граждaн павильони залига 500 дан кўпроқ оқсонат—картиналар, кема моделлари, совет кемаларининг ҳарбий байроқлари қўйилган. Жуда кўп экскаваторлар ҳарбий денгизчиларнинг Улут Октябрь социалистик революциясига тайёргарлик қўришда ва уни ўтказишда иштирок қилганликларини ҳақида ҳўжа қилади. Виставка тамошабинлари тилларда дoston бўлган «Аврора» крейсирининг модели билан гонг қилиб танишдилар. «Аврора» крейсери 1917 йил 25 октябрда (7 ноябрда) қишқи саройга қаратилган ўз тўпланарини гўмбирлаган овозлари билан янги эра—Улут Социалистик Революция эраси бопланганлигини дарак берди. Фоторасмлар ва ҳужжатлар қишқи саройни, адмиралтействани, инженер саройини ва бошқа жойлар

Юбилей олди вақтасида

Ленин номи Ўзбекистон металлургия заводининг илчи, инженер-техник ходимлари ва хизматчилари Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги юбилейи шарафига бошланган социалистик мусобақадa қўшилиб билан колхозчи деҳқонларнинг меҳнат унумини тобора оширишга қўш қилишнинг коллективи июль ойи планини 107,7 процентга етказиб бажарди. Шу тўғайли мартен, прокат цехларининг ишчилари ҳам пландан ташқари миңларча сўмлик маҳсулот ишлаб чиқаришга муваффақ бўлдилар. Цехнинг И. Свирикин ва С. Ишчев каби уларча ишлабчиқариш илгорлари сменода бирарим-икки норма бажараётганлар. Прокат цехининг ишчилари технология қондаларига тўла амал қилиб ишлашлари натижасида меҳнат унумини тинмай оширишмоқдалар. Уртоқ Капустин мастер бўлган 4-нчи бригада аъзолари ҳамда мартен цехининг доғдор пўлат эритувчилардан Жалилов, Топшўлатова ва Круглов ўртоқлар ҳам кўндалик топширишларини 110—120 процентдан бажариб, социалистик мусобақадa олдинда бормоқдалар. Н. ОРИФЖОНОВ.

„СССР Ҳарбий-Денгиз флоти“ виставкаси

Мамлакатимиз СССР Ҳарбий-Денгиз флоти кунига тайёрланмоқда. Шаҳарларда, қишлоқларда, ҳарбий қисмларда доқладлар, суҳбатлар ва лекциялар ўтказилмоқда, ҳарбий денгизчилар билан учрашувлар ташкил қилинмоқда. 18 июлда Москвада «СССР Ҳарбий-Денгиз флоти» виставкаси очилди. Виставкани Марказий ҳарбий-денгиз музейи ташкил қилди. Совет Армиясининг М. В. Фрунзе номидаги Марказий ўйи паркиннинг граждaн павильони залига 500 дан кўпроқ оқсонат—картиналар, кема моделлари, совет кемаларининг ҳарбий байроқлари қўйилган. Жуда кўп экскаваторлар ҳарбий денгизчиларнинг Улут Октябрь социалистик революциясига тайёргарлик қўришда ва уни ўтказишда иштирок қилганликларини ҳақида ҳўжа қилади. Виставка тамошабинлари тилларда дoston бўлган «Аврора» крейсирининг модели билан гонг қилиб танишдилар. «Аврора» крейсери 1917 йил 25 октябрда (7 ноябрда) қишқи саройга қаратилган ўз тўпланарини гўмбирлаган овозлари билан янги эра—Улут Социалистик Революция эраси бопланганлигини дарак берди. Фоторасмлар ва ҳужжатлар қишқи саройни, адмиралтействани, инженер саройини ва бошқа жойлар



«Ташсельмаш» заводининг коллективи Ўзбекистон ССР 30 йиллиги шарафига меҳнат вақтасида туриб ишламоқда. Заводнинг раидловчиси И. Шер раидловчн станокда 2 резецда кесин методини ишлаб чиқди. Унинг бу методи меҳнат унумини ағча оширди. Ҳозир заводнинг барча раидловч станоклари янги иш методига қўйрилди. Суратда: ўртоқ И. Шер иш устида. Б. Маэур фотоси. (ЎзТАГ фотохроникаси).

Студент Х. Исломбоев қузатишлар ва адабиёт материалларини ўрганиш орасида Чирчиқ ўрмон хўжалигининг реконструкциялари ва табиий ўрмонлар яратиш схемасини ишлаб чиқди. Факультетда диплом ёқлаш ишлари ююри савияда ўтди. Студентлардан А. Маракулин, М. Меркулова, Н. Теркин ўртоқларга илтифали диплом берилди. Ёш ўрмон-мелиоратив инженерлардан 28 киши Ўзбекистон ўрмон хўжалиқлари системасида ишлашлари, 7 киши партия ва ҳукуматимизнинг қадринига жавобан кўриш ва бўз ерларга жўнаб кетмоқдалар. К. ОРИФЖОНОВ. Комсомол-ёшлар пичан ўриш учун жўнаб кетдилар Тошкент шаҳар, Октябрь районидagi саноат корхоналарида ишловчи комсомол-ёшлар ВЛКСМ Марказий Комитетининг ер-маҳан тайёрлашда актив иштирок этиш тўғрисидаги қадринини аър ташаббус билан қутиб олдилар. Райондаги «Қизил юлдаш», «Қизил олов», «XVIII партконференция», МПС заводи ва «Шарикопишлик» каби корхоналардан 250 киши оғалдиқлар ўртачирчиқ районининг Сталин номи, Малеев номи, М. Горький номи ҳақда Юсупов номи колхозларда пичан ўриш учун жўнаб кетдилар. Қ. ҲИҚМАТОВ.

Июльнинг ғанимат кунларидан фойдаланиб, ғўза парваришини янада кучайтирайлик!

Ќўзамиз мўл ҳосилли бўлади

Бианинг эвено юқори ҳосилли эвено бошлиқлари мўсабаҳасига қўшилиб, ҳар гектар ердан 72 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олган эди. Бу мажбурият пахтакордан чидам блан меҳнат қилишни талаб қилади. Деҳқончиликни мураккаблар. Яхши ўсиб ҳосилга кирган ғўзага нисбатан озгина беларолик қилсанг, бор ҳосилнинг ўсқотиб қўласан. Шу блан бирга яхши ўсмаётган, парваришдан қолган ғўзани июль ойи ичда мўл ҳосилли қилиш фидокорона меҳнатга боғлиқ.

Биз ўз эвеноида ишни шундай ташкил қилдик: Аввало, ҳарбир эғатда ғўза тулпарининг нормал қалинлигида бўлишига эътибор бердик. Ер четлари, ўқариларда ғўза тулпарини тўла қилиб олдик ва уни алоҳида парвариш қилмоқдамиз. Шунинг натижасида 13 гектар эрининг ҳар гектарыда 100 — 110 миң туп кўчат бўлишини таъминладик. Бу эри биринчи ва зарур иш эди. Иккинчи вазирамиз, ҳарбир туп ғўзанинг қалинлиги 13 — 20 талдан бўлиб қўсақ олинишга эришилди. Шунга ғўза ғўзанинг тешор ҳосил олиниши тўла миқдоридан таъдирларни амалга оширдик. Аввало, барвақт ўқитилган қиришдик. Биринчи ўқитиш 15 июльдаги бериб бўлди. Бунда ҳар гектар ерга 100 килограммдан азотин фосфор блан арашатириб солдик. Иккинчи ўқитилгани эса 10 июльда тугалладик. Бунда қўй қилини фосфор блан арашатириб СУЗ ердимида бердик. Ҳарбир туп ғўзанинг сифатли бўлиши жуада муҳимдир. СУЗ машинасининг ҳарбир иш органининг нормал ишлашига эътибор қилиш керак. Эвеноида СУЗ иш талгаида бир қилиш ва блан бирга бўлиб, ерга ўқитинг қандай тушайтиганини, машинанинг иш органининг ишлашини кузатиб борди. Эвеноида трактор келтиришга ўқитилгани тайёрлаб, тахт қилиб қўйдик.

Бу таъдирлардан бошқа ҳар гектар еримида 18 тонна ҳисобдан маҳаллий ўғит солдик. Бу ишни «ҳосилот халтаси» уюштириш йўли блан ташкил қилганимиз. Ҳарбир кўлхозчи эрталда ишга келишида 15 — 20 килограмм маҳаллий ўғит кўтариб келди ва ғўзага солди. Бундан ташқари шаҳардан автомашина ердамга келди, 200 машина маҳаллий ўғит ташиб олди. Ҳар гал ўғит ғўзага тушганидан кейин култивация, чопиқ ўтказиш ва чуқур эғатлар олиб, най усулида сув бердик. Июль ойининг ўтган кунларида бажарилаган ишлар ҳарбир туп ғўзанинг кўп ҳосил олишига ва олганин шона, гулларнинг, қўсақларнинг тўла сақлаб қоллинишига катта ёрдам берди.

Биз бажарган ишларнинг яна бир муҳими, ерининг тобиға қараб парвариш қилингандир. Эвеноидаги ери бўла ер, сувни кўп талаб қилади, намликни тўла сақлаш учун бир марта оғиқ сугорини керак. Шунинг ҳисобга олиб учинчи сувдаёқ шарбат оғиқдик. Бу, тупроқ намини қочирмай туради.

Еанинг қолган даврида ҳам пахтакор деҳқоннинг қиладиган ишлари кўп. Эди «ғўза яхши ҳосил олди, ва дани жарамиз» деб хотирямланмиш бутунлай нотўғридир. Биз ғўза парваришини август ойининг охиригача давом этдирамиз.

Чеканка қилиш ҳам жуада муҳим таъдир. Биз чеканкани 25 июльда тугалладик.

КПСС Марказий Комитетининг июль Пленуми биз, пахтакорлар эвеноида катта вазибалар юқлади. Мен ўз эвено ишларини бошқарин блан бирга, колхозчидаги бошқа юқори ҳосилли эвенолар ишга ҳам қилидан ёрдам бермоқдамиз. 5-нч бригадда эвено бошлиғи Цой Сергей юқори ҳосил етиштириш мажбуриятини олди. Ҳарбир туп ғўзанинг мажбуриятли иш блан биринчи шуғулланмоқда. Аммо у ҳар нарсаи биланга қилинади, меҳнатни севадиган, тажрибали усталлик блан ўрганадиган йигит. Шунинг учун ҳам у эвено ишларини пухталик блан ташкил қилмоқда. Ҳар тажрибали ишга ўргатаётганим. Ҳар парваришдаги ҳарбир ишни ўтказишда маҳаббатлиқ турамиз. Унинг эвеноидаги ғўзалар ҳосил олиши жиҳатдан бошнинг ғўзаларимиздан қолмайди.

Республикама 30 йиллик юбилейи шарофига мамлакатимизга ало наварли мўл пахта ҳосили етиштириб бериш бизнинг чин мақсадимиздир. Социалистик мўсабаҳа мажбуриятини муваффақиятли бажариш учун бутун кучимиз, тажрибамизни сарф қилганим.

М. ҚУШОҚОВ,
Орқўрғон райониди Тельман номли колхозининг эвено бошлиғи.



Орқўрғон райониди Сталин номли колхозда Ҳ. Муратов, Т. Муратов бошлиқ эвено ғўза чеканасига биринчи бўлиб киришди. Суратда: Ҳ. Муратов, Т. Муратов (ўртада) бошлиқ эвено аъзолари ғўзани чеканка қилмоқдалар.

Ҳосил тўплашда орқада қолаётган бригадалар

Андреев номли колхоз Октябр районида бундан бирчеча йил аввал юқори ҳосилли илгор колхоз ҳисобланарди. Бу ерда 1951 йилда 38 центнердан ҳосил олгани эди. Брок 1952—1953 йилларда колхозда пахта ҳосили анча пасайиб кетди, кутилган даромад олинмади.

Бу йил ўтган йиллардаги ҳатоларни тугатиш, 1050 гектар пахта майдонининг ҳар гектарыдан 33 центнердан пахта бериш мажбуриятини олган «колхоз аъзолари» колхозни аввалги даражасига кўтаришни мақсад қилиб, астойдил меҳнат қилмоқдалар.

Колхознинг 74 ёшли Норматова Гойибон бошлиқ юқори ҳосилли эвеноида ғўзанинг 8 гектар ердаги ғўзасига комплекс усулда 5 марта ишлов берди. Эвено аъзоларининг фидокорона меҳнатлари туфайли ғўза серхосил бўлиб етишайтир. Ҳарбир туп ердаги ғўзаларининг ҳарбир тупида 3—4 талдан қўсақ санам мумкин. Ҳўзани эвено бошлиғи Норматованинг ўзи сугормоқда.

— Бу йил эвеноида ҳар гектаридан камида 60 центнердан пахта беришга аҳд қилганимиз. — дейди ота.

Шунингдек колхознинг 9-нч бригадасида (бригада бошлиғи ўртоқ Нуралеев) ва 4-нч бригаданинг Тоғжон Ҳўраева бошлиқ эвеноида ҳам ғўзалар намунали парвариш қилинаётганини туфайли яхши қилинаётганида.

Аммо бу блан колхозда ҳосил тўплаш ойлғи қўнғилдилик ўтказилмайди деб бўлмайди. Масалан, М. Ҳўраева, Д. Мамаинов ҳ. Мунавваров бошлиқ бригадаларда 20—25 гектарлар ердаги ғўза бир марта чопиқ қилинганига ўт босиб етди.

Ҳўжумбой Норматов, Кенгашбой Деҳқон бошлиқ бригадаларда ҳам чопиқ сифатсиз ўтказилди. 15 гектар ердаги ғўзани бутунлай ўт босиб кетган.

Колхозда эвено принципи бузилмоқда. Дуруст кейинги вақтда, тажрибали суғичлар, эвено бошлиқлари сугоринга қўйилди. Лекин, улар ғўзанинг чопиқ қилинишини кўтиб, сугорини муқддатларини кенитириб юбормоқдалар. Бу ерда ўт босган ғўза пахта-парти чопиқ қилиниб, тез сув қўйиб юборилди. Ҳўзага сифатсиз ишлов берилганидан эртасига яна ўт кўтариб чиқарибди.

Ҳўза парваришининг бундай сифатсиз олиб берилишига колхозчилар ўртасида

сиёсий-ағитаячи ишларининг яхши йўлга қўйилмагани ҳам сабаб бўлаётди. Буерда бор ишчи кучини ишга жалб қилмадилар, лекин улардан қувдалик иш нормаларини бажариш талаб қилинмайди. Кимнинг қандай ишлаётгани билан ҳечқим қилинмайди. Шундай бўлган, яна қандай натижа кўтиш мумкин.

Бундай аҳволни қўши Охунбоев номли колхозда ҳам учратиш мумкин. Ҳасанбой Султонов бошлиқ 5 бригада аъзолари 106 гектар ерининг ҳарбир гектарыдан 35 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар. Лекин яна шундай юқсан мажбурият олган бригадда ҳам бир марта сифатсиз чопиқ қилинган 21 гектар ердаги ғўзани ўт босиб етди. Бу колхозда ҳам оммавий-ағитаячи ишларни яхши йўлга қўйилмаган. Колхознинг Анваров, Тўхтамурадов ва Абдуманолов бошлиқ бригадаларида 10—15 гектарлар ердаги ғўза ҳанузгача ёшми ўтлардан тозаланмаган. Колхоз раиси Исмомов, партия ташкилотининг секретари Наркўлов ўртоқлар КПСС Марказий Комитетини июль Пленуми қарорининг эвено принципини мустаҳкамлаш туғрисидаги муҳим қўрсатмаларига ҳилоф иш тўтмоқдалар. 11-нч бригаданинг 2-нч эвено бошлиғи тажрибакор суғич Ахмедов оғир қоравули қилиб қўйилганини нима блан изохласа бўлади. Шунингдек 12, 6-нч бригадаларда ўқинган кетган эвено бошлиқлари ўрнига эвено бошлиғи тайинланмаган.

Охунбоев номли колхозда Анваров, Андреев номли колхозда Мунавваров ўртоқлар бошлиқ бригадаларда прогуд қилиб қўнғича ишга қилимай қолучилар ҳам бор.

— Ишловчиларнинг ҳаммаси шуми? — деган саволинига: ҳар инкада бригадлар ҳам.

— Бизнинг участкамиз қишлоқдан анча узюнда, шунга қарамай колхоз правленеси бизга одамни оз бериктан. Ҳўзамизни ўт босса, бошқа бригадалардан ёрдамга келиб чопиб беришди. — деб жавоб берди.

Ҳақиқатда ҳам, бу ерлар «қўздан нарий» бўлганидан бригадаларининг ғўзалари «ҳашар» бўли блан чопиқ қилинади. Ҳар инкада колхозда ҳам ҳар йил шу хилдаги хато ва камчиликлар такрорланаверадими? Бу хато ва камчиликларга хотима бериш пайти келмайдими?

Д. СОДИҚОВ.

СССР Ташқи ишлар министрлигида

Тайван ороли райониди, АҚШнинг ҳарбий-денгиз кучлари контроли остида бўлган суварда совет танкери «Туапсе»нинг минасосец тилидаги ҳарбий кема томонидан ушланганлиги муносабати блан Совет Ҳукумати 24 июнда АҚШ Ҳукуматига нота юборганлиги туғрисида хабар берилган эди. 26 июнда АҚШнинг Москвадаги Элчихонаси СССР Ташқи Ишлар Министрлигига жавоб нотаси юборди. АҚШ Ҳукумати бу жавоб нотасида совет кемасининг қонунга ҳилоф суратда ушлаб қоллинишида АҚШ ҳарбий-денгиз кучларининг қатнашганлигини асосида суратда рад этди. Шу муносабат блан СССР Ташқи Ишлар Министрлиги 2 июнда АҚШ Элчихонасига яна нота юборди. Совет Ҳукумати бу нотасида Қўшма Штатлар флотини контролли қилаётган ва ҳарбий самолётлари патрулли қилаётган суварда совет танкерининг ушлаб қоллиниши, ҳарбийдаги байрон остида ҳарбат қилинган бўлса ҳам, барбир, АҚШ ҳарбий-денгиз кучлари томонидангина амалга оширилиши мумкин эканлигини қўрсатиб, 24 июндаги нотасини таъкидлади ва совет танкерининг ҳали ҳам ушлаб қоллинатганига қарин АҚШ Ҳукуматига норозилик билдириди.

4 июнда АҚШ Элчихонаси СССР Ташқи Ишлар Министрлигига нота юборди. АҚШ Ҳукумати бу нотасида «Туапсе» танкерининг қонунга ҳилоф суратда ушлаб қоллинишида АҚШ ҳарбий-денгиз кучларининг қатнашганлигини асосида суратда рад этишга яна уринади.

19 июнда СССР Ташқи Ишлар Министрлиги АҚШ Элчихонасига қуйидаги маъмулда нота юборди:

«АҚШ Ҳукумати 1954 йил 4 июндаги нотасида Тайван оролининг мажбуриятли суварда совет танкери «Туапсе»

нинг ушлаб қоллиналгани учун жавобгарлигини ўз эвеноидадан соғит қилишга яна уринади. АҚШ Ҳукуматининг яна шу нотаси муносабати блан Совет Ҳукумати қуйидагиларни билдиришни зарур деб ҳисоблайди.

Совет Ҳукуматининг 24 июнь ва 2 июндаги ноталарида АҚШ ҳарбий-денгиз кучлари контролли қилаётган суварда совет танкери «Туапсе»нинг ҳарбий кема томонидан ушлаб қоллиналганига доир фактлар баён қилинган эди. Совет Ҳукумати яна шу ноталарини таъкидлаб, шунинг қайди қилидики, АҚШ Ҳукумати 4 июндаги нотасида ҳам Қўшма Штатлар ҳарбий-денгиз маъмуриятининг танкерини ушлаб қоллишга дахли борлигини ҳали ҳам қўруқ рад этиш блан чекланмади, ҳолбуки АҚШнинг ҳарбий-денгиз кучлари денгизда сузиб юриш эркинлигини яна шундай қўпол равишда бўлган оғиқ денгиз районини контролли қилаётганидан иборат ҳаммага маълум фактнинг рад этмайд.

Совет Ҳукумати совет танкери «Туапсе» ушлаб қоллиналгани учун ва танкер экипажининг ҳавфсизлигини ҳамда кеманинг ва ундаги юқларнинг саядонлигини таъминлаш учун АҚШ Ҳукуматини таъминлашга жавобгар деб ҳисоблайди.

Совет Ҳукумати «Туапсе» танкерининг қонунга ҳилоф суратда ушлаб қоллиналганига қарин уш норозилигини яна таъкидлади ва «Туапсе» танкерини юқлари ва танкер команди билан биргаликда дарҳол овоз қилишни қатти талаб этди. Совет Ҳукумати «Туапсе» танкери қонунга ҳилоф суратда ушлаб қоллиналганига муносабати блан Совет Иттифоқида етказилган зарарини АҚШ Ҳукуматидан талаб қилиш ҳуқуқини жуада сақлаб қолади».

Кўчиб юручи илмий станцияда

19 июнда ТАСС муҳбири Марказий Арктикадаги кўчиб юручи илмий станциянинг бошлиғи А. Ф. Трешников билан радио орқали алоқа боғлади.

Москва: — Салом, Станцияниг коллективининг турмуши ва ишлари ҳақида. Марказий Арктикада эвено қандайлиги ҳақида гапириб беришингизни сўрайми.

А. Ф. Трешников: — Илмий станцияниг поселинамизда ерда тоғ пайти бўлиб, янги меҳнат кун бошланди. Биз муз эвеноида турганимизни, атрофимизда мингларча километр масофада музлар қўчиб юрганни блан натта муз тоғлари ҳамда эриган сувар пайда бўлиб турганини бир минут ҳам унуттиш мумкин эмас. Шу сабабли биз муз даласини тўхтовсиз кузатиб турамыз.

Бизнинг коллективимиз ғўзи «Натта ердан акралган деб ҳис қилмайди, станцияга самолётлар мутаваз суратда қатнаб бизга янги газеталар, журналлар ва янги китоблар етказиб бермоқдалар. Кейинги сафар бизга янги радиошарҳларнинг озаки хатлари ёзиб олинган магнитфон етказиб берилди. Ҳартада икки марта кинофильмларни тамоша қилганим, ҳар жуама кун бажарилаган ишлар туғрисида, дастлабки хулосалар ҳақида илмий-техника семинарида докладлар эшитиб турамыз. Биз бутун совет халқи блан биргаликда севакли Ватанимизнинг бахт-саодати йўлида тинч меҳнат блан машғулмыз.

Лагеримизга чайка (балиқчи қўш) учиб келди, янгида нерпа ҳайюнини кўрдик. Лагеримиз янгида муз эриган юқларда биз ил ва қалин арзон шаклидаги жигарлар йўсинларни топдик. Бу ерда, Арктиканиг марказида сув ичида ҳам, ҳавода ҳам, муз устида ҳам ҳаёт бор.

Москвада ерме чепа бўлганда, бизнинг поселинамизда арта тоғ пайти бўлиб, янги меҳнат кун бошланди. Биз муз эвеноида турганимизни, атрофимизда мингларча километр масофада музлар қўчиб юрганни блан натта муз тоғлари ҳамда эриган сувар пайда бўлиб турганини бир минут ҳам унуттиш мумкин эмас. Шу сабабли биз муз даласини тўхтовсиз кузатиб турамыз.

Бизнинг коллективимиз ғўзи «Натта ердан акралган деб ҳис қилмайди, станцияга самолётлар мутаваз суратда қатнаб бизга янги газеталар, журналлар ва янги китоблар етказиб бермоқдалар. Кейинги сафар бизга янги радиошарҳларнинг озаки хатлари ёзиб олинган магнитфон етказиб берилди. Ҳартада икки марта кинофильмларни тамоша қилганим, ҳар жуама кун бажарилаган ишлар туғрисида, дастлабки хулосалар ҳақида илмий-техника семинарида докладлар эшитиб турамыз. Биз бутун совет халқи блан биргаликда севакли Ватанимизнинг бахт-саодати йўлида тинч меҳнат блан машғулмыз.

ГДРнинг тошқиндан зарар кўрган аҳолисига Совет Иттифоқининг ёрдами

БЕРЛИН, 19 июль. (ТАСС). СССРнинг Германиядаги олий комиссарининг ўринбосари, муваффақ ишлар вакили В. П. Мирошнченко 19 июлда Германия Демократик Республикасининг бosh министри О. Гротевольд ҳузурида бўлиб ва Германия Демократик Республикасидаги табиий офат — республиканинг жанубий қисмидаги сув тошқини муносабати блан Совет Ҳукумати номидан унга ҳамдардик изҳор қилди.

В. П. Мирошнченко бosh министр О. Гротевольд СССРнинг ГДРдаги аълоҳониси тошқиндан зарар кўрган районларнинг аҳолисига ёрдам бериш фондига 200 миң марка тоширганлигини айтди.

О. Гротевольд Совет Ҳукуматига ҳар дарднинг учун ГДР Ҳукумати номидан ташаккур изҳор қилди. Шунингдек тошқиндан зарар кўрган аҳолига пул блан ёрдам берилгани учун СССРнинг ГДРдаги аълоҳонисига ташаккур изҳор қилди.

Фидокорона меҳнат натижаси

Гулистон райониди Андреев номли колхозининг ўртоқ Қўрат Исроилов бошлиқ қилаётган 6-нч бригадаси колхознинг энг алдор ва юқори ҳосилли бригадаси ҳисобланади.

Бу бригадда барча ишлар КПСС Марказий Комитетини июль Пленуми қарорининг асосида ташкил қилиниб, ғўза парвариши юқори сифатли ўтказилмоқда.

Бригада 110 гектар пахта майдонига эга. Бригада аъзолари яна шу пахта майдонининг ҳар гектарыдан 35 центнердан ҳосил етиштириш мажбуриятини олганлар. Бу мажбуриятни тўла таъминлаш ҳосил тўплаш учун самаралы меҳнат қилмоқдалар. Бригада аъзолари 110 гектар пахта майдонига ғўзаларни 4 марта кетман чопиб, 5 марта култивация қилиб, 2 марта най усулида қондириб сугордилар ва ҳар бир гектар ерга 200 килограммдан селитра ҳамда 400 килограммдан суперфосфат солиб, 2 марта оқиқларинириллар. 5-нч парвариш ҳам юқори агротехника юқондаси асосида эр уюштирилган блан олиб бориладир.

Шу кунларда ғўзалар биртекис ривожланиб, ҳарбир туп ғўзада 7—9 талдан гўл шона, 3—4 талдан солом ва соломдор қўсақлар ҳосил бўлмоқда.

Мирзасоли Мирзайдалиев ва Саримсоқ Баймураев бошлиқ 1 ва 2-нч эвено аъзолари ҳар гектардан 45 центнердан ҳосил олиш учун курашиб, ғўза парвариши олдинлар қаторида бормоқдалар.

Т. РҲЗИБОВЕВ.

Бригаданинг Ойтуғи Сарикўлова, Шарофат Ахмедова ва Асал Нурбекова бошлиқ ўнлаб аъзолари ҳар кун 0,15—0,16 гектар майдондан ғўза қатор оралирини чопиқ қилиб, кунлик иш нормаларини 1,5—2 Ҳиссадан адо этмоқдалар.

Моҳир университетчи ўртоқ Қўрат Имантулов шу бригадда доимий бирқитилган. У, колхозчилар блан мустаҳкам ҳамкорликда ишлаб, ҳар кун 15—17 гектар майдондаги ғўза қатор оралирини култивация қилмоқда.

Бригадада барча ишлар пухта ташкил этилиб, меҳнат интизомини қўнғича мустаҳкамлашмоқда. Эвено системаси тўла йўлга қўйилиб, эвено аъзолари ўз участкаларида ишламоқдалар. Эвено бошлиқлари доимий суғичлар қилиб белгиланди.

Колхозчилар июль ойида ғўзаларни камиди 2 марта комплекс парвариш қилиш учун курашиб, ҳар кунига графикадан 3,75 гектар ўрнига 5—5,5 гектар майдондаги ғўзани чопиқ қилмоқдалар. Шунингдек култивация, сугорини ва ўқитилган графикаларни ҳам охириб бажаришайтир. Ҳўзалар биртекис ўсганини туфайли бригада аъзолари чеканка қилишга киришдилар. Улар 40 гектар майдонининг ҳосилини машина блан теришга муваффақ бўлиб, бу майдондаги ғўзаларни алоҳида эътибор блан парвариш қилмоқдалар.

М. ҚУШОҚОВ,
Орқўрғон райониди Тельман номли колхозининг эвено бошлиғи.

Д. СОДИҚОВ.

Халқ Польшасининг ўн йиллиғи

Совет Армиясининг галабалари туфайли Польшанинг гитлерчи босқинчилардан озод қилинаётганига 1954 йил 22 июлда 10 йил бўлади. Байроқларини ўтмас шай-шукратларга қолган улут мактурор армия блан бирга Польша ерларига қайта тикланган. Польша Войсконинг нахрамон отрядлари ҳам кирдилар. Польша тарихида биринчи марта халқ қўнғича барпо этилган бу машҳур кун буюк миллий байрам — Польшанинг қайта тикланганлиги Кўни бўлиб қолди. Польша халқи бир авлоднинг умрига тенг келадиган вақт янгида халқимизга иккинчи марта мустаклилик бағишлаган улут совет халқидан кексиз миннатдордир.

Россияда капиталист ва помещиклар ҳокимиятини ағдариб ташлаб, пролетариат диктатураси ва Советлар ҳокимиятини ўрнатган Улут Октябр социалистик революцияси Польшанинг мустаклигини биринчи бўлиб ўз ичига олган мустакли Польша давлатининг барпо этилиши учун шароитлар ҳозирлаб берди. Лекин ўша даврда Польша илчилар синфи, ўз мамлакатда халқ ҳокимиятини мустаҳкамлаш олмади. Польша буржуазиясини империалистик кучларининг ёрдами блан ҳокимиятини ўз қўлига олди.

Иккинчи жаҳон урушида Совет Армияси герман фашизми устидан қалаба юзюнонган кейин воқиялар бошқанда йўл блан ривожланди. Бу сафар поляк халқи ўзининг ўтмиш тарихидан сабаб олди. Совет Армиясининг тарихий галабалари натижасида поляк халқи ишчи партиясининг раҳбарлигида помещикча капиталистлар ҳокимиятини ағдариб ташлади, ишчи ва деҳқонлар иттифонига таянган халқ демократияси давлати барпо қилди ва янги, оҳад ҳаёт қуриш йўлига ўтиб олди.

«Халқ революциясининг — деган эди ўртоқ Верут Польша биланган ишчи партиясининг II съездида. — Улут Октябр социалистик революцияси ва социалистик давлатнинг қолиб ва халқсоз армияси томонидан мамлакатимизнинг биз учун мислиси даражада муҳим кўнган озод қилиниш факти тарихий жиҳатдан таъйиладди, социалистик давлат бизни қувдалган озод қилишга олдмай, балки ҳаётимизни қайта тиклашда ва янги иқтисодий тузум барпо этишда бизга қардошларча ҳартомонлама ёрдам берди».

Остан ДЛУСКИН
Польша биланган ишчи партияси Марказий Комитетининг аъзоси

Халқ Польшасининг барпо этилганига 10 йилгига бўлди. Брок бу хийла қисқа давр ичда Польша меҳнатқиллар реакция кучларига қарин оғиқ борилган эр ва қатий курашда сиёсий, иқтисодий ва маданий соҳаларда шу надар чуқур ўзгаришларни амалга оширилди. Бу нариса мамлакат қиёфасини мутлақо ўзгартириб юборди. Польша ўтган 10 йил ичда акнабий капиталнинг кексиз эксплуатация қилиш объекти ва ҳомашиб баҳаси бўлган қўлоқ мамлакатлардан Европанинг илгор мамлакатларидан бирига айланди. Бу, шубҳасиз, урушдан кейинги Европа ҳаётида ўз берган энг муҳим ва ақолий ҳодисалардандир. Ёшлар халқ демократияси нақилқилари ками янги Польша ҳам илгари иқтисодий жиҳатдан қўлоқ мамлакатларининг шу вақтгача мисли, қўнғича даражада ҳартомонлама ривожланиши мумкинлигини эриши ва ибратли мисол бўлади.

Помещик-буржуа Польшаси қандай аҳволда эди?

Стефан Жеромский, Ваида Василевская, Леон Кручновский, Яло Курек ва бошқа ёзувчиларини асарларидан урушдан илгари Польша илчилари, деҳқонлари ва меҳнатқил интеллигенцияси нечғарч мувожизлик ва азоб-қўлбат, мажбурият ва эксплуатациядан иборат ҳаёт қарқиний равишда эвириблаб берилган. Ҳаёт қарқиний «Деҳқонларнинг котиралири», «Ишчиларнинг хотирлари» деган ва меҳнатқиллар оммасининг ўқатилган даражада қайноқланганлигини тасдиқловчи ҳужжатлар ҳам сақланма қолган.

«Бу, ватан деганимиз нима эди. Ҳаёт — деб мулоҳаза қилади Ваида Василевскаянинг «Ватан» деган романида тасвирланган бир деҳқон. — Ватан деганимиз ҳеч тугамайдиган батраклик ишчи кўни эди. Ватан дегилганда бошлиқ жанобларининг хайрилик-неришларни, ҳақ сингиб бораётган барак деворлари, оғирлар маймон, бўйинлари яра-чақа блан қолган барак болалари, одамларга, қайнатиб берилган картошка пўчқолари, чиряк похол тўшланган нарлар қўз олдига келди...»

Урушдан аввалги Польша илчилардан 8 миллион «ортиқ» деб таланилган

киши бор бўлиб, шаҳарларда муттасил равишда инсизлик ҳужм сурар эди. Вази уедаларда ишчи ва деҳқон болаларининг ўлими 70 процентгача етар эди. Қарин икки миллион киши янаш учун ризи ахтариб, Польшадан берона ерларга чопиб кетишга мажбур бўлди.

Польшада савонизлик оммани тўса эди. 1 миллион бола мактабга қатнамади. Расмий «Қисқача статистик йилнома»нинг маълумотларига қараганда, 1938 йилда 10 ёшдан ошган ақолининг 23,1 процентини ўқини ва янаш билмас эди.

Бу ақолининг юзага келишига асосий сабаб меҳнатқилларнинг поляк ва чет эл капиталистлари томонидан эр берил оқсудация қилинишлари эди. Юқорида айтилган «Қисқача статистик йилнома»нинг маълумотларига қараганда, чет эл капиталистларининг ҳиссаси поляк ақдонер жанитиларида (бундан ташқари чет эл ақдонер жанитилари ҳам, январда эди) 61,4 процентини шу жумладан, масала, «Нефть саноатининг қўшмақли» ва металлургия саноатига 64,8 процентини, электр ва сув таъминотида 88,6 процентини, страхованида (I) 76,7 процентини ташкил қилар эди.

Сейнинг буржуа депутати Войцехоский 1935 йилда сейм комиссиясида сўзлаб, чет эл капиталистлари беш йил ичда Польшадан икки миллионга янги ақдонер, яъни 1935 йилдаги Польша давлат бюджетига тенг келадиган суммани олиб реттанликларини айтди. «Бундай талончиликка, — дейди давои этиб Войцехоский, — иқтисодий жиҳатдан Польшадан анчагина кучли бўлган давлатлар ҳам чидам бераолмасди...»

Совет Армияси томонидан озод қилинган поляк халқи бундай навети ўтмишдан батамом кутилди ва ҳозир қолғонда равишда янги ҳаёт, социализм қўрмоқда.

Поляк халқи дуняман томонидан қўнғича биланган ва буан юборилган воқияларнинг вайронликлариди ва янги ҳаробаларида, ҳувиллаб қолган минглаб шароит ва катта-кичик қишлоқларда, портлаб юборилган фабрикалар ва мактаблар, йўллар ва кўприклар ўрнида жуада катта тиклаш ишларини бошлаб юборди. Озодликнинг биринчи кўнғича унга совет саперлари, инженерлари, техниклари ердама келди: Советлар мамлакатиди озиқ-овқат, дастлабки ҳомашиб, автобуслар, машиналар етиб келди.

Мамлакатимизнинг — йирик саноати,

транспорти, табиий бойликлари халқ мулки бўлиб қолди. Мамлакатда ўнқизилган ер ислоҳоти Польша тарихида биринчи марта катта ер эгаларини ердан маҳрум қилди ва ерни поляк деҳқонларига бўлиб берди. Деҳқонлар олти миллион гектар ер олдилар. Уларнинг барча қаралари бекор қилинди. Мамлакатнинг иқтисодий-иқтисодий ҳаётидаги ўзгаришлар тиклаш ишларини тезлатишга база яратди.

Польша биланган ишчи партияси (илгариги Польша ишчи партияси) раҳбарлигида халқ ҳукумати ўн йиллик иқтисодий тиклаш планини ишлаб чиқди. Бу планининг муваффақият блан бажарилиши мамлакатни индустриллаш ва социализм асосларини қуриш олти йиллик планини амалга оширишга имкон берди. 1953 йилда саноат ишлаб чиқарган ялли маҳсулот 1938 йилдаги қараганда 3,5 марта, жон бошқара ҳисоблаганда эса, 4,8 марта ерди. 1953 йилда социализмнинг тилининг ҳиссаси савониз ақдонер тилининг 99 процентдан ортиқининг тилиниг эди. Польша 1938 йилда 1441 миң тонна пўлат, 38,1 миллион тонна кўмир, 3,98 миллиард киловатт-соат электр энергияси ишлаб чиқарган бўлса, ҳозир 3604 миң тонна пўлат, 88,7 миллион тонна кўмир, 13,6 миллиард киловатт-соат электр энергияси ишлаб чиқармоқда.

Машинасозлик саноатининг маҳсулотини урушдан илгариги даражага нисбатан етти марта етди. Ҳозир мамлакатимизда шундай саноат тирмоқлари мавжуддирки, урушдан илгари бу нарсалар ҳақида ҳаёт ҳам қилиб бўлмади. Биз

